

Ord- och begreppslista - olja, gas, kol och ETS

Marknadstermer

CAPEX	(Capital Expenditures) är utgifter för nyutveckling eller nya investeringar till exempel inköp av nya maskiner, eller framtagandet av en ny tjänst. Översätts med "investering i anläggningstillgångar" eller "anläggningskostnader", men kan alltså även gälla kostnader för utveckling av tjänster.
CIF	Cost, insurance and freight, förkortat CIF (kostnad, försäkring, frakt). CIF betyder att säljaren har levererat när godset har passerat fartygets reling i ankomsthajnen, vilket är främst relevant vid LNG och oljeleveranser. Säljaren måste betala alla kostnader för att godset ska komma till ankomsthajnen men riskövergången för förlust eller skada av godset sker redan när det har passerat fartygets reling i lastningshajnen. CIF-termen innebär också att säljaren måste stå för marinförsäkring även för köparen. Endast minimikrav ställs på säljarens försäkring.
Derivathandel	Med derivathandel avses handel i finansiella instrument såsom optioner, futures (se ovan) etc.
Downstream	I relation till olje- och gasindustrin, refererar denna term till raffinering- och försäljningssektorn.
Forwardkontrakt	Både forwardkontrakt och futurekontrakt är avtal om att vid en fastställd tidpunkt köpa eller sälja en tillgång till ett bestämt pris. Skillnaden mellan kontrakten är normalt sett att futures är standardiserade (bland annat med avseende på pris, leveransdatum och mängd) medan varje forward är unik, samt att futurehandel sker via börs och forward handlas OTC. För futures sker daglig avräkning och för forwards först på lösendagen.
Futures	(se Forwardkontrakt)
Midstream	I relation till olje- och gasindustrin så relaterar denna term till de industriaktiviteter som faller mellan

utforskning och produktion (upstream) och raffinering- och försäljningssektorn (downstream).

OPEX	Motpart till CAPEX är Opex (Operating Expenditures) det vill säga löpande utgifter för att underhålla en produkt, en tjänst eller ett system. Detta kan till exempel vara förbrukningsmaterial, löner eller lokalhyra. Låg capex men hög opex innebär att investeringskostnaderna för en ny produkt inte är så stora, men att de rörliga kostnaderna för att hålla igång hela driften är betydande.
Option	En option är en helt finansiell produkt som ger ägaren rätten att sälja (säljoption) eller köpa (köpoption) en underliggande tillgång till ett förutbestämt pris vid en viss förutbestämd tidpunkt eller period. Möjligheten till handel med helt finansiella produkter kan på sikt underlätta deltagande i handeln för aktörer som inte har konto i något av de nationella registren, då innehav av optioner inte ställer krav på fysisk leverans av en tillgång. Med fler aktörer på marknaden ökar också likviditeten.
OTC	Handel över disk eller OTC-handel (efter engelskans: over the counter trading) är värdepappershandel som genomförs utanför reglerade erkända handelsplatser som börsmarknader. Vanligen hanteras handel av olika finansiella instrument som aktier, obligationer, forward, råvaror och derivat men direkt mellan två parter. Denna handel utförs av olika likviditetsgaranter som kan vara personer likväl som företag. Vanligast är det banker som genomför direkthandel med företag. Handel över disk kontrakten är bilaterala kontrakt där parterna bestämmer hur handeln av dess instrument eller tillgång ska hanteras.
Spot/spothandel	Vid spothandel sker omedelbar fysisk leverans av den handlade produkten.
Upstream	Se Midstream.

Internationella organisationer

API	American Petroleum Institute är den amerikanska olje- och gasindustrins handelsorganisation. www.api.org
EIA	U.S Energy Information Administration är en amerikansk myndighet som ligger under det amerikanska energidepartementet och ansvarar för att samla in, analysera information rörande energi och främja sund "policymaking", effektiva marknader och bidra med förståelse kring hur energifrågor interagerar med ekonomi och miljö. www.eia.gov
IEA	International Energy Agency - det internationella energirådet är ett fristående organ inom OECD. IEA fungerar som politisk rådgivare kring energifrågor till sina medlemmar, men samarbetar även med andra länder utanför OECD. Organets mandat har utvidgats från satsning på försörjningstrygghet och beredskapslagring av olja till att inrikta sig på aktuella frågor för en sund energipolitik. www.iea.org
OPEC	Organization of Petroleum Exporting Countries är en internationell organisation bestående av tolv länder som är stora producenter av olja. Enligt OPECs stadgar är dess huvudsakliga mål att koordinera och förena medlemsländernas oljepolitik. www.opec.org

Prisrapporteringsorganisationer

Argus	Är en media organisation och dess huvudsakliga verksamhet är att publicera marknadsrapporter innehåller prisbedömningar, marknadscommentarer och nyheter.
Platts	Är en ledande global leverantör av framför allt nyheter kring råvarumarknader men också en källa av referenspriset bedömningar för dessa råvarumarknader.

Börser

ICE	IntercontinentalExchange, Inc., (NYSE: ICE) är ett amerikanskt finansbolag som driver Internet-baserade marknadsplatser inom forwardhandel och OTC (se ovan) energi-och varukontrakt samt derivatahandel (se ovan) med finansiella produkter.
NYMEX	The New York Mercantile Exchange, amerikansk råvaruhandelsbörs.

Enheter

BOE	Barrel of oil equivalent är ett mått som används för att mäta olje- och gasresurser eller produktion. En BOE motsvarar runt 6,000 kubikmeter naturgas.
BOED	Oljefatekvivalenter per dag.
BTU	Brittish thermal unit är en enhet för energi som definieras som den värmeenergi som krävs för att höja temperaturen på 1 pund (0.454 kg) vatten 1 grad Fahrenheit från 39 to 40° F (3.8 till 4.4° C). Vid effekt används Btu/h (Btu per timme). MMBTU används ofta som enhet i prissättning på gas som i likhet med megaBTU betecknar en miljon BTU.
Fat	Fat är ett sätt att uppge mängd i petroleumindustrin och att beräkna dagspris i handel med petroleum. Ett helfat som är den vedertagna beräkningen i petroleumindustrin är, 1 fat = 42 US gallons = 158,97 Liter.

Olja, gas & kol

API 2/4	Är referenspris för kol importerat till nordvästra Europa. Referenspriset syftar främst till fysisk handel och OTC (se ovan) kontrakt i nordvästra Europa. Runt 90% av all derivathandel (se ovan) av kol är prisad mot Argus (se ovan) /IHS McCloskey API 2 och API 4 index.
---------	---

Beprövade reserver	Syftar till de reserver som i princip är bevisat tekniskt och ekonomiskt möjliga att producera, dvs över 90 % chans att de kan produceras.
Brent	Brent, även Brent crude eller Brent blend, är en typ av råolja som utvinns i Nordsjön. Brent fyller även en viktig funktion som referensolja och används som utgångspunkt för prissättning. Oljan klassificeras som en söt lättolja. Söt innebär i detta sammanhang att oljan har svavelhalt på under 0,5 % och lättolja innebär att oljans viskositet och densitet är förhållandevis låg.
CCS	Carbon Capture and Storage är en process där koldioxidutsläpp fångas och lagras, vanligtvis genom injektion till en underjordisk geologisk formation.
Dry Gas	Är i princip endast ren metan och går att finna där det inte finns flytande kolväten, eller genom bearbetning av naturgas för att avlägsna flytande kolväten.
Dubai	Dubai, är en typ av råolja som utvinns i Dubai. Dubai fyller även en viktig funktion som referensolja och används som utgångspunkt för prissättning och används ofta för att prissätta råoljeexport från persiska viken till Asien. Oljan klassificeras som en lättolja pga att oljans viskositet och densitet är förhållandevis låg.
EOR	Enhanced oil recovery är en eller flera olika typer av processer som syftar till att förbättra kolväten från reservoarer efter den första produktionsfasen.
Gas injektion	Är en process där separerad associerad gas pumpas tillbaka in i reservoaren för att bibehålla processen och hålla trycket uppe.
GTL	Gas to Liquids syftar till att omvandla naturgas till flytande form så att det kan transporteras enklare. Vanligtvis omvandlas den flytande formen till gasform innan den konsumeras.
Henry Hub	Är en amerikansk fysisk hubb på naturgassystemet i Erath, Louisiana, den utgör en väldigt viktig handelspunkt för naturgas i USA och är därför ledande för prissättning för futures kontrakt (se ovan) som handlas på NYMEX (se ovan) och för OTC

swaps (se ovan) som handlas på ICE (se ovan). Gasen på Henry Hub handlas för dollar per MMBTU (se ovan BTU).

Horisontell borrhning	Ny teknik har också gjort det möjligt att borra horisontellt och inte bara borra rakt ned i källan. Tekniken har medfört att reservoarerna kan tömmas i en högre grad än tidigare.
Hubb	En handelsplats/punkt som såväl kan vara fysisk som virtuell. Det är en marknadspunkt där flera rörledningar möts och där köpare och säljare antingen kan ta emot eller levererar gas (fysisk). Utgör också en viktig handelspunkt för prissättning på gas (virtuell).
Hydraulisk frakturering	På engelska hydraulic fracturing, även kallat "fracking" är ett sätt att utvinna naturgas och olja. Denna teknik, i kombination med horisontell borrhning, är vad som har gjort det möjligt att utvinna olja och gas som tidigare inte var åtkomlig och som befinner sig i reservoarer med låg permabilitet. Processen innebär att man pumpar in vätska vid högt tryck in i formationen och på så sätt så skapas små sprickor i berget som möjliggör kolväten att strömma till borrhålet.
IOR	Improved oil recovery är en term som används för att beskriva den metod som används för att förbättra tillförseln av kolväten från reservoaren till borrhålet, eller att återhämta mer olja eller naturgas. EOR (se ovan) kan vara en form av IOR.
Kommersiella fält	Syftar till olje- och gasfält som bedöms vara kapabla att producera tillräckligt med nettoinkomst som gör det värt att utveckla.
Kondensat	Benämningen används både för gaskondensat och lätt råolja. Övergången mellan råolja och kondensat är flytande, men slutkokpunkten för ett kondensat är lägre än för en råolja. Sammansättningen av kolväte liknar varandra i råolja och i ett kondensat, men kondensatet har mycket liten förekomst av tyngre komponenter (asfalter, svavel etc)

Konventionella resurser	Ansamlingar av kolväten som finns i stenar med relativt hög matris permeabilitet, som normalt sätt har hög återhämtningsfaktor.
Licens	Syftar i olje- och gassammanhang till ett juridiskt dokument som ger en part rätten att borra efter olja och gas eller syftar till ett landområde där en licens har erhållits där producerande brunnar och produktionsutrustning är belägna.
LNG	Liquefied Natural Gas är naturgas i flytande form.
LPG	Liquefied Petroleum Gas består av ett lätt kolvätematerial som är gasformigt vid atmosfärisk temperatur och tryck, som hålls i flytande form genom tryck för att underlätta lagring, transport och hantering. Kommersiell flytande gas består huvudsakligen av antingen propan eller butan eller en blandning mellan dem.
Möjliga reserver	Syftar till reserver som för närvarande inte kan ses som ”sannolika reserver” men uppskattas till att ha tillräcklig, men mindre än 50 % chans att vara tekniskt och ekonomiskt möjliga att producera.
NBP	National Balancing Point är en brittisk virtuell hubb för naturgas. Hubben tillåter gas att handlas inom det brittiska systemet, vilket innebär att gasen inte fysiskt behöver transporteras via NBP (som en fysisk hubb kräver) utan behöver endast finnas inom det brittiska systemet. NBP utgör prissättningen för ICE (se ovan) naturgas futures kontrakt. Gasen på NBP handlas för pence per therm (se ovan BTU)
Nord Pool Gas	Är en fysisk dansk hubb.
Non-associated gas	Naturgas som producerats från en reservoar som inte innehåller tillräckliga volymer av råolja.
Okonventionella fält	Syftar till reservoarer med låg permabilitet där horisontell hydraulisk frakturering används som teknik eller där annan teknik kan användas som gör att utvinningen är kommersiellt lönsam.

Oljekvalité	Råolja från ett specifikt fält analyseras och dess kemiska beståndsdelar mäts. De två viktigaste egenskaperna som undersöks är råoljans densitet, som avgör om den är tung eller lätt, samt dess svavelinnehåll. Tung olja strömmar långsamt genom en reservoar och innehåller tyngre beståndsdelar, metaller eller svavel. Den är därför svårare att producera än lättare olja. Lätt olja behöver mindre specialbehandling vid raffineringen, och därmed blir kostnaderna lägre.
Oljesand	Är en geologisk formation bestående främst av sandkorn och bitumen, en högviskösa form av råolja.
OPEC Reference Basket	Är ett vägt genomsnitt av priserna för petroleumblandningar producerade av OPECs medlemsländer. Det används som ett viktigt referenspris för råoljepriset.
Petroleum	Är ett samlingsnamn för kolväten som inkluderar råolja, naturgasvätskor, naturgas och dess produkter.
Sannolika reserver	Syftar till de reserver som inte än är beprövade men uppskattas att ha mer än 50% chans att vara tekniskt och ekonomiskt möjliga att producera.
Skiffer	Utgör mycket finkornig sedimentära bergarter som bildas av konsolideringen av lera eller dy och som vanligtvis har en fint skiktad eller laminerad struktur. Vissa skifferformationer, såsom amerikanska Eagle Ford och Barnett, innehåller stora mängder olja och naturgas.
Sour Gas	Är naturgas eller någon annan form av gas som innehåller väldigt mycket svavelväte.
Sweet Gas	Är naturgas som innehåller väldigt lite eller ingen svavelväte.
Tight Gas	Är naturgas som produceras från relativt ogenomträngliga bergarter. För att kunna utvinna tight gas krävs oftast teknologin "fracking" (se ovan). Termen används oftast för reservoarer som inte är skiffer. De amerikanska reservoarerna i Bakken och Three Forks är exempel på reservoarer som innehåller tight gas.

TTF	Title Transfer Facility är en holländsk virtuell hubb för naturgas . Hubben tillåter gas att handlas inom det holländska systemet, vilket innebär att gasen inte fysiskt behöver transporteras via TTF (som en fysisk hubb kräver) utan behöver endast finnas inom det holländska systemet. Gasen på TTF handlas för euro per MWh.
Ural	Är en referensolja som utgör grunden för prissättningen på rysk export av olja. Den motsvarar en blandning av tung olja från Ural och Volga regionen med lätt olja från västra Sibirien.
Wet Gas	Är producerad gas som innehåller naturgasvätskor.
WTI	West Texas Intermediate, är en typ av råolja som utvinns i USA. WTI fyller även en viktig funktion som referensolja och används som utgångspunkt för prissättning. Oljan klassificeras som en lättolja pga att oljans viskositet och densitet är förhållandevis låg.
Återhämtningsbara reserver	Syftar till den andel gas och olja i reservoaren som kan avlägsnas genom att använda existerande teknologi.

EU ETS

Backloading	Under kommissionens backloading-förslag ska 900 miljoner utsläppsrätter som skulle ha auktionerats 2013-2015 istället auktioneras ut mot slutet av den tredje handelsperioden t.ex. mellan 2019 och 2020. Enligt kommissionen ska backloading bidra till ett stabilare förhållande mellan tillgång och efterfrågan på utsläppsrätter.
Baseline & credit-system	En typ av handelssystem grundar tilldelningen av utsläppsrätter på förbättringar i förhållande till ett fastställt utsläppsmål. Verksamhetsutövare som har högre utsläpp än målnivån får köpa utsläppsrätter, medan de med lägre utsläpp kan sälja upp till målnivån.
Cap & trade- system	Den typ av handelssystem som EU tillämpar. Efter en inledande tilldelning till anläggningarna inom

	<p>handelssystemet, sker handel för att utjämna skillnader i utsläppsnivå.</p>
CITL	<p>(Community independent transaction log), är EU:s centrala transaktionslogg för bokföring av utfärdande, transaktioner, annulleringar, återlösen, och innehav av utsläppsrätter som sker i respektive EU-medlemsstats register.</p>
CO ₂ e	<p>Koldioxidekvivalent. Mängd av en växthusgas uttryckt som den mängd koldioxid som ger samma klimatpåverkan; 1 ton metan motsvarar till exempel 21 ton koldioxid (1 ton metan = 21 CO₂e).</p>
EUA	<p>(European Union Allowance), utsläppsrätt som tilldelas verksamhetsutövare inom EU ETS. Utfärdades under perioden 2005-2007 direkt i en medlemsstats register. Under perioden 2008-2012 omvandlas istället en andel AAU (assigned amount units) motsvarande den handlande sektorns tilldelning, till EUA.</p>
EUAA	<p>(European Union Aviation Allowance), utsläppsrätt som är giltigt för överlämnande i EU ETS endast för flyget.</p>
EU ETS	<p>(EU Emission Trading Scheme), EU:s system för handel med utsläppsrätter. Handeln inleddes i januari 2005 och omfattar cirka 12 000 anläggningar inom industri- och energiproduktion. Under handelsperioden 2008-2012 löper handeln parallellt med Kyotoprotokollets första åtagandeperiod och EU ETS har öppnat upp mot internationell handel med AAU, CER och ERU. I utsläppshandelns första fas som pågick under perioden 2005-2007, skedde handeln bara inom EU.</p>
Kyotoprotokollet	<p>Det internationella avtal som slöts 1997 inom ramen för FN:s klimatkonvention (UNFCCC) och som ligger till grund för ett stort antal industrialiserade länders åtaganden att minska sina utsläpp med i snitt 5 % till 2008-2012, från 1990 års nivå. Protokollet trädde i kraft 2005 och är bindande för de länder som har ratificerat det. För att åstadkomma utsläppsminskningar tillåts länderna att använda sig av de tre flexibla mekanismerna; handel med utsläppsrätter, gemensamt genomförande (Joint</p>

Implementation – JI) och mekanismen för ren utveckling (Clean Development Mechanism – CDM).